

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał T. M. do zwrotu nienależnie pobranych świadczenia za okres od 31 października 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. w łącznej kwocie 18279,19 zł z tytułu:

- ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. w kwocie 1449,22 zł, ponieważ ubezpieczony pobierał jednocześnie ekwiwalent węglowy z zakładu pracy w związku z podjęciem zatrudnienia i z ZUS przy pobieranym świadczeniu (zgodnie z informacją zawartą w pouczeniu decyzji o braku prawa),
- emerytury pomostowej za okres od 31 października 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. w kwocie 16829,97 zł, ponieważ ubezpieczony pobierał świadczenie pomimo braku w związku z nabyciem uprawnień do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach (zgodnie z informacją zawartą w pouczeniu decyzji o braku prawa).

/decyzja – k. 54 plik II akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 21 listopada 2016 r. złożył ubezpieczony T. M. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i zaskarżonej decyzji zarzucił naruszenie przepisów postępowania tj.

- art. 7 kpa zgodnie, z którym w toku postępowania organy administracji publicznej stoją na straży praworządności, z urzędu lub na wniosek stron podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli,

- art. 9 kpa zgodnie, z którym organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek,

- art. 77 §1 kpa zgodnie, z którym organ administracji publicznej jest obowiązany w sposób wyczerpujący zebrać i rozpatrzyć cały materiał dowodowy poprzez ich niezastosowanie i w konsekwencji niewyjaśnienie wszelkich okoliczności sprawy, w szczególności nie wyjaśnienie, iż ubezpieczony ze swojej winy pobierał emeryturę pomostową pomimo uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż informację o możliwości pobierania emerytury pomostowej w takiej sytuacji uzyskał od pracownika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Inspektora w K..

Ponadto dodał, że organ rentowy wypłacając deputat węglowy nie weryfikował informacji uzyskanych od ubezpieczonego, tj. dotyczących otrzymywania deputatu od pracodawcy.

W konsekwencji wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie – k. 2 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji dnia 25 maja 2015 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

/odpowiedź na odwołanie – k. 13 – 14/

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych ustalił następujący stan faktyczny:

Decyzją z dnia 19 maja 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych po rozpatrzeniu wniosku z dnia 7 kwietnia 2011 r. przyznał ubezpieczonemu T. M. emeryturę pomostową do dnia poprzedzającego dzień osiągnięcia wieku 65 lat od 1

kwietnia 2011 r. tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy. Do świadczenia ubezpieczonemu przysługiwał deputat węglowy.

/decyzja – k. 1 – 2 akt ZUS/

W/w decyzja i każda następna decyzja o przeliczeniu emerytury pomostowej zawierała pouczenie w pkt IV ppkt 3 z którego wynika, że prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem:

- poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która została ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno – rentowego, określonego w odrębnych przepisach,

- osiągnięcia przez uprawnionego wieku: 60 lat – w przypadku kobiet, 65 lat w przypadku mężczyzn, jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonej decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno – rentowego, określonego w odrębnych przepisach.

/pouczenie – decyzja – k. 1 – 2 akt ZUS/

W wyniku nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z FUS decyzje o przeliczeniu emerytury pomostowej zawierały pouczenie w pkt IV ppkt 3 z którego wynika, że prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem:

- poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która została ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno – rentowego, określonego w odrębnych przepisach,

- osiągnięcia przez uprawnionego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.), jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonej decyzją organu emerytalno – rentowego, określonego w odrębnych przepisach.

/pouczenie – decyzje akta ZUS/

Decyzje o waloryzacji prawa do emerytury pomostowej zawierały pouczenie w pkt II, zgodnie z którym prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu deputatu węglowego kolejowego nie przysługuje przy pobieranej emeryturze i rencie, jeżeli deputat ten przysługuje w związku z kontynuowaniem lub podjęciem pracy na kolei.

/decyzje waloryzacyjne – akta ZUS/

Wnioskodawca otrzymał decyzje ZUS i zapoznał się z ich treścią.

/zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:02:31 – 00:20:02 – płyta CD – k. 27/

Ubezpieczony w dniu 1 grudnia 2011 r. został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę na czas określony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku dyspozytora.

/zaświadczenie – k. 15, k. 7 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:02:31 – 00:20:02 – płyta CD – k. 27/

Decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał ubezpieczonemu T. M. emeryturę od 31 października 2015 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Wypłata emerytury podlegała zawieszeniu z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawcę zatrudnienia.

/decyzja – k. 43 – 44 akt ZUS/

W dniu 27 lipca 2016 r. ubezpieczony złożył wniosek o podjęcie zawieszony emerytury. Do wniosku ubezpieczony załączył świadectwo pracy, z którego wynika, że w okresie od 1 grudnia 2011 r. do 22 lipca 2016 r. ubezpieczony był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na podstawie umowy o pracę na czas określony w (...) sp. z o.o. w W. na

stanowisku dyspozytora sekcji napraw i eksploatacji. Przez cały okres zatrudnienia wypłacano wnioskodawcy deputat węglowy.

/wniosek – k. 45 – 46 akt ZUS, świadectwo pracy – k. 47, pismo – k. 53 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:02:31 – 00:20:02 – płyta CD – k. 27/

W dniu 1 sierpnia 2016 r. ubezpieczony ponownie został zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółce (...) sp. z o.o. w W. na stanowisku dyspozytora. Spółka wypłaca ubezpieczonemu deputat węglowy.

/pismo – k. 53 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z dnia 12 kwietnia 2017 r. – 00:02:31 – 00:20:02 – płyta CD – k. 27/

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 października 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zobowiązał T. M. do zwrotu nienależnie pobranych świadczenia za okres od 31 października 2015 r. do 31 grudnia 2016 r. w łącznej kwocie 18279,19 zł z tytułu:

- ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy kolejowy za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r. w kwocie 1449,22 zł, ponieważ ubezpieczony pobierał jednocześnie ekwiwalent węglowy z zakładu pracy w związku z podjęciem zatrudnienia i z ZUS przy pobieranym świadczeniu (zgodnie z informacją zawartą w pouczeniu decyzji o braku prawa),

- emerytury pomostowej za okres od 31 października 2015 r. do 30 czerwca 2016 r. w kwocie 16829,97 zł, ponieważ ubezpieczony pobierał świadczenie pomimo braku w związku z nabyciem uprawnień do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach (zgodnie z informacją zawartą w pouczeniu decyzji o braku prawa).

/decyzja – k. 54 akt ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o powołane dokumenty, które nie budzą wątpliwości co do ich wiarygodności i które nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a nadto w oparciu o zeznania wnioskodawcy.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika ubezpieczonego o przesłuchanie w charakterze świadka B. D. na okoliczność zakresu informacji uzyskanych przez ubezpieczonego w placówce ZUS w Ł. a dotyczących możliwości pobierania emerytury pomostowej przy jednoczesnym uzyskaniu prawa do wcześniejszej emerytury, albowiem Sąd przesłuchał w charakterze strony ubezpieczonego, który podał, że otrzymał decyzje ZUS i zapoznał się z ich treścią co oznacza, że miał możliwość zapoznania się także z treścią pouczeń znajdujących się w decyzjach.

W ocenie Sądu wniosek ten zmierza do przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 748, z późn. zm.) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Zgodnie zaś z ust. 2 pkt 1 w/w przepisu za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania.

W ustępie 4 i 5 cytowanego przepisu ustawodawca określił, za jaki okres można skutecznie żądać zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. I tak nie można żądać zwrotu kwot nienależnie pobranych świadczeń za okres dłuższy niż 12 miesięcy, jeżeli osoba pobierająca świadczenia zawiadomiła organ rentowy o zajściu okoliczności powodujących

ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, a mimo to świadczenia były jej nadal wypłacane, w pozostałych zaś wypadkach - za okres dłuższy niż 3 lata, z zastrzeżeniem ust. 5.

A zatem podstawą uznania świadczenia za nienależne jest zaistnienie okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenia prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania. Chodzi tu o okoliczności, które nie istniały w chwili przyznania świadczenia, natomiast powstały w czasie jego pobierania.

Zgodnie z treścią art. 16 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.), prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem:

- 1) poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach;
- 2) osiągnięcia przez uprawnionego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury.

Zgodnie z treścią art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U. z 2017 r., poz. 680), byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 1983 r. poz. 144, z późn. zm.) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887, 1948, 2036 i 2260 oraz z 2017 r. poz. 2 i 38), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego.

W świetle cytowanych przepisów oraz na tle ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd, decyzja organu rentowego zobowiązująca skarżącego do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń jest całkowicie zasadna.

Ubezpieczony urodził się (...) i decyzją z dnia 19 maja 2011 r. miał od 1 kwietnia 2011 r. ustalone prawo do emerytury pomostowej. Do powyższego świadczenia wypłacany był również deputat węglowy z tytułu pracy na kolei. W w/w decyzji wnioskodawca był pouczony o treści art. 16 ustawy o emeryturach pomostowych, zgodnie z którym prawo do emerytury pomostowej ustaje z dniem poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach oraz osiągnięcia przez uprawnionego wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli uprawniony nie ma prawa do emerytury ustalonego decyzją organu rentowego lub innego organu emerytalno-rentowego, określonego w odrębnych przepisach.

Decyzją z dnia 20 listopada 2015 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonemu prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 184 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS od dnia 31 października 2015 r. Jednakże z uwagi na kontynuowanie zatrudnienia wypłata emerytury została zawieszona.

Z uwagi na treść w/w art. 16 prawo do emerytury pomostowej winno ustalać z dniem poprzedzającym dzień nabycia prawa do emerytury, która jest ustalona decyzją organu rentowego tj. w przypadku wnioskodawcy z dniem 31 października 2015 r.

Biorąc powyższe pod uwagę uznać należy, że organ rentowy prawidłowo zażądał zwrotu od wnioskodawcy emerytury pomostowej za okres od 31 października 2015 r. do 30 czerwca 2016 r.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją zobowiązał wnioskodawcę również do zwrotu ekwiwalentu pieniężnego za okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2016 r.

Powodem żądania zwrotu jest treść w/w art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) i fakt, że ekwiwalent pieniężny przysługuje jedynie byłemu pracownikowi kolejowemu natomiast jak wynika z akt sprawy wnioskodawca od dnia 1 grudnia 2011 r. ponownie był pracownikiem kolei i z tego tytułu zakład pracy wypłacał mu deputat węglowy

Wnioskodawca, co Sąd ustalił, był pouczony o zasadach wypłaty deputatu węglowego (pouczenie w decyzjach), co przyznał sam ubezpieczony wskazując, że zapoznał się z treścią otrzymanywanych decyzji.

Strona odwołująca nie kwestionowała w niniejszym postępowaniu okresu, za jaki organ rentowy zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, ani też kwoty określonej zaskarżoną decyzją.

Ponadto należy dodać, że w doręczanych wnioskodawcy decyzjach była informacja, iż osoba która nienależnie pobrała świadczenia zobowiązana jest do ich zwrotu oraz definicja nienależnie pobranego świadczenia. W decyzjach tych znajdowało się również pouczenie o zobowiązaniu emeryta lub rencisty do powiadomienia organu rentowego o wszelkich okolicznościach mających wpływ na prawo i wysokość świadczeń wskazanych w pouczeniu w decyzji przyznającej emeryturę lub rentę oraz w decyzjach o przeliczeniu lub podwyższeniu świadczenia.

Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego warunkiem uznania świadczenia za nienależnie pobrane jest pouczenie o okolicznościach, których wystąpienie w czasie pobierania świadczenia powoduje jego utratę (w całości lub w części). Pouczenie o takich okolicznościach nie może odnosić się indywidualnie do pobierającego świadczenie, gdyż nie da się przewidzieć, które z różnorodnych okoliczności wystąpią u konkretnego świadczeniobiorcy. W tym sensie wystarczające jest przytoczenie przepisów określających te okoliczności. Jednakże pouczenie musi być na tyle zrozumiałe, aby pobierający świadczenie mógł je odnieść do własnej sytuacji. Ponieważ pouczenie dotyczy zmian w stanie faktycznym i prawnym w stosunku do stanu istniejącego w dacie przyznania świadczenia, pobierający świadczenie musi mieć możliwość skonfrontowania zmian, jakie zaszły w jego przypadku, z treścią pouczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2008 roku, sygn. akt I UK 394/07, LEX nr 494135, Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2006 roku, sygn. akt I UK 161/05, publ. OSNP 2007/5-6/78)

Wobec powyższego w ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki z przytoczonego wcześniej art. 138 ust. 2 pkt 1. Dla przyjęcia podstaw w nim wskazanych wymagane jest wykazanie dwóch przesłanek. Pierwsza polega na wypłaceniu świadczeń, mimo zaistnienia okoliczności powodujących ich ustanie, zawieszenie lub ustanie. Druga przesłanka dotyczy zaś wykazania, że osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, która to okoliczność została przez Sąd zbadana i nie była nawet kwestionowana przez skarżącego.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴ § 1 kpc, odwołanie wnioskodawcy jako niezasadne oddalił, o czym orzekł w sentencji.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy.

K.K.-W.